

Bullying și cyberbullying

Caracteristici, dinamică interpersonală și intervenție instituțională

Atelier online - Bullying și cyberbullying

Facilitator- Georgiana Roșculeț

7 iulie 2020

Îmi propun...

- Să puteți recunoaște caracteristicile, semnalele și efectele situațiilor de bullying
- Să reflectați într-un mod obiectiv asupra propriei experiențe de elev și profesor
- Să descoperiți corelația dintre cultura și climatul instituțional și familial și experiența de bullying și cyberbullying
- Să rețineți:

Roluri cheie:

victimă, agresor și martori

Într-o situație de bullying

toți copiii implicați sunt victime.

Bullyingul

... este în general caracterizat ca un **comportament agresiv, intenționat, menit să provoace suferință** și care **implică întotdeauna un dezechilibru de putere și tărie între agresor și victimă** și **se manifestă repetitiv, regulat**, într-un grup de copii.

- **fizic:** lovire, împingere, pocnire, ciupire, constrângerea celui alt elev prin contact fizic
- **verbal:** amenințări, tachinare, insulte, bătaie de joc, șantaj, poreclire, împrăștierea de zvonuri și minciuni
- **emoțional/psihologic:** excluderea intenționată a cuiva dintr-un grup sau activitate, manipulare, ridiculizare.

Bullying-ul implică:

O dorință de a răni + acțiune dureroasă + dezechilibru de putere + (tipic) repetiție + utilizarea nedreaptă a puterii + plăcere evidentă din partea agresorului + sentiment de opresiune din partea victimei”

(Rigby, 2002).

Fazele procesului de bullying

Se pot distinge câteva faze (Taglieber, 2008; Gugel, 2014; Ebner, 2014):

Faza 1: Conflictelor zilnice

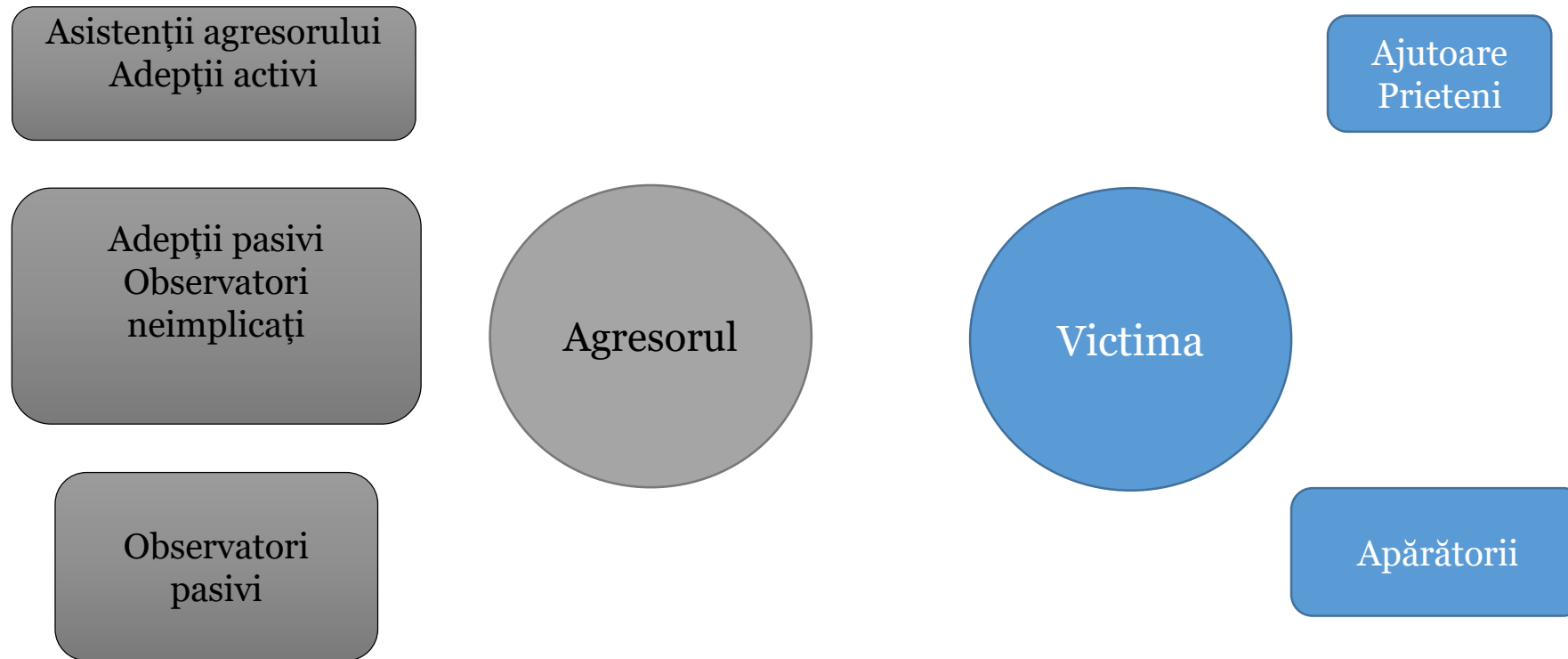
Faza 2: Începutul bullying-ului (faza de explorare)

Faza 3: Escaladarea (faza de consolidare)

Faza 4: Excluderea (faza de manifestare)

Faza 5: Ieșirea (faza finală)

Rolurile de grup în situație de bullying

Sursa: Strategii pentru o clasă fără bullying (Tzvetina Arsova Netzelmann, Elfriede Steffan, Marina Angelova, 2016)

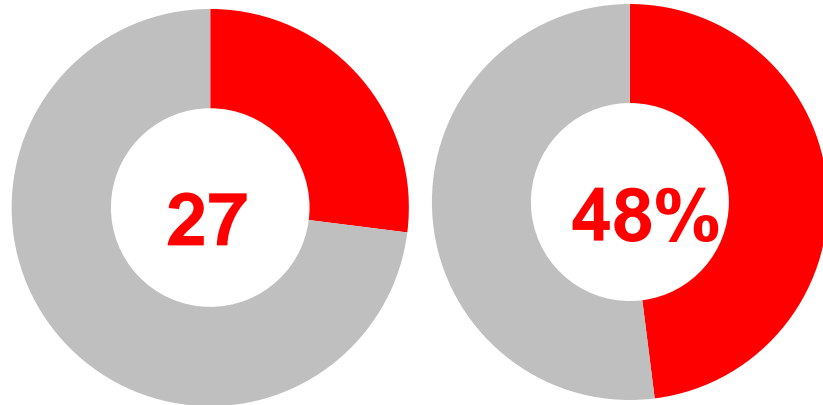
Bullying-ul este întotdeauna un proces în care, în timp, se mărește dezechilibrul de putere, cu frecvență și intensitate care variază.

Fenomenul de bullying în România – Studiu Salvați Copiii, 2016

- În mod repetat, în școală, 3 din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi.
- 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea de către colegi.
- 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor.

- 23% dintre copii au menționat că s-a întâmplat să fie amenințați cu excluderea din grup, 31% că au fost excluși și 39% că un alt copil a cerut cuiva să nu se joace sau să nu vorbească cu ei.

- 37% dintre copiii participanți la chestionar au mărturisit că s-au răspândit zvonuri umilitoare și denigratoare în spațiul școlii despre ei.

- **73% dintre copii afirmă că au fost martorii unei situații de bullying în mediul școlar.**

Rezultate Studiu Ora de Net (2019)

Peste 6 ore online

zi de
școală

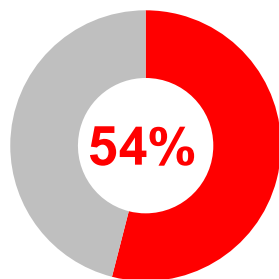
zi
liberă

Corelare cu stare de bine:

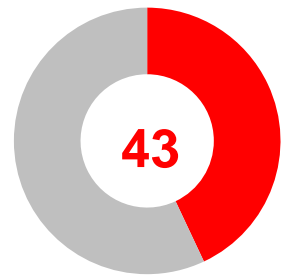
- ✓ sunt semnificativ mai nemulțumiți de relația cu părinții, prietenii și profesorii, precum și de viața lor din prezent;
- ✓ consideră într-o măsură mai redusă că activitățile de zi cu zi au sens și sunt mai puțin optimiști cu privire la viitor;
- ✓ sunt mai nemulțumiți de deciziile luate și afirmă că au fost mai puțin relaxați în ultimele două săptămâni.

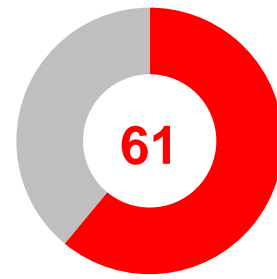
Rezultate Studiu Ora de Net (2019)

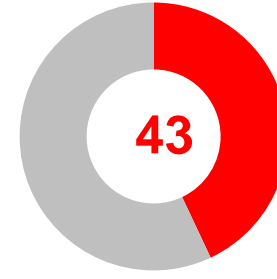
spun că au fost deranjați sau supărați în timp ce comunicau pe Internet.

afirmă că postează online informații personale
(fotografii, adresa la care locuiesc, locurile unde merg).

s-au simțit inconfortabil ca urmare a ceva văzut pe Internet

afirmă că au văzut sau primit mesaje cu conținut sexual în mediul virtual.

- 37% dintre respondenți menționează că au fost deranjați de colegi
- 36% spun că au fost supărați de prieteni.

Cyberbullyingul

Cyberbullyingul implică utilizarea mediilor electronice (*Internet, telefoane inteligente, email-uri, Facebook și rețele sociale, programe de mesaje text/chat, ex. WhatsApp, platforme foto și video și pagini de internet*) pentru a răni o altă persoană.

Acestea pot include mesaje de intimidare, insulte, hărțuire sexuală sau ridiculizare și ocară. În contrast cu bullying-ul tradițional, o trăsătură comună a acestora este anonimatul frecvent al agresorilor cibernetici.

Cyber grooming este un alt fenomen al erei digitale cu o întindere și consecințe îngrijorătoare - folosirea Internetului pentru inițierea de contacte (virtuale), hărțuire sexuală și posibil abuzul sexual al copiilor și al tinerilor.

Câteva alte fenomene cum ar fi **sexismul cibernetic, misoginismul cibernetic și mesajele erotice (sexting)**

Cyberbullyingul și formele sale

- ✓ trimite mesaje răutăcioase și/sau amenințătoare unei alte persoane, folosindu-se de dispozitive mobile sau internet;
- ✓ răspândește în mediul virtual zvonuri, mesaje de discreditare sau dezvăluie secrete neplăcute despre o altă persoană, afectându-i în mod negativ reputația;
- ✓ trimite mesaje negative pe telefonul altei persoane, atât SMS-uri, cât și mesaje trimise prin intermediul unor aplicații online, de cele mai multe ori sub identitate falsă sau ascunsă;
- ✓ creează spații virtuale (website, blog, cont de Facebook) cu conținuturi în care altcineva este ridiculizat (filme, desene, fotografii, texte etc.);

Cyberbullyingul și formele sale

- ✓ sparge contul de e-mail al altei persoane și se folosește de identitatea acesteia pentru a trimite mesaje sau materiale de amenințare menite să producă suferință;
- ✓ inițiază discuții în care anumite persoane sunt invitate sau păcălite să dezvăluie informații personale, care sunt ulterior trimise altora;
- ✓ trimite altora fotografii compromițătoare ale unei persoane, fără a avea consimțământul acesteia;
- ✓ folosește parola altei persoane pentru a-i modifica profilul pe rețele de socializare sau a posta în numele acesteia conținuturi și mesaje jignitoare la adresa altora;
- ✓ exclude deliberat alte persoane din liste de mailing sau grupuri de comunicare online;
- ✓ postează mesaje false, jignitoare sau menite să producă suferință, în diverse spații virtuale;

Bullyingul

Bullying-ul este întotdeauna un proces în care, în timp, se mărește dezechilibrul de putere, cu frecvență și intensitate care variază.

În cazul în care nu intervin adulții să medieze situația, se poate ajunge până la tulburări psihologice și traume

Corpul își amintește...

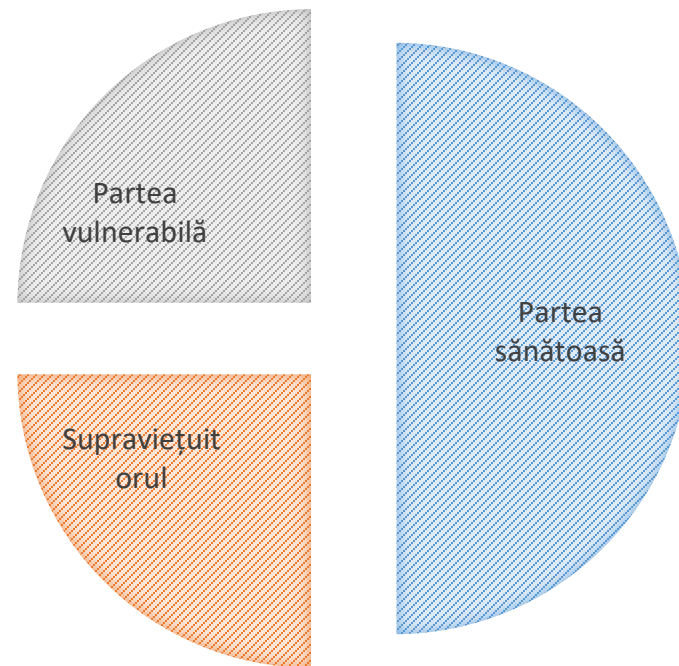
Trauma este o ca o cămașă de forță creată atunci când un moment devastator rămâne înghețat în timp.

Sufocă dezvoltarea ființei și strangulează încercările noastre de a merge mai departe cu viețile noastre.

Ne face să ne deconectăm de noi înșine, de ceilalți, de natură și de spirit.

Când o amenințare ne domină, înghețăm de frică, ca și cum energiile noastre instinctive de supraviețuire ar fi "pregătite", gata să plece, dar fără să aibă încotro să meargă.

(Peter Levine)

Semnale și efecte - Copiii cu rol de victimă

Copiii care sunt victime ale comportamentelor de bullying, au șanse mai mari decât alți copii:

- să dezvolte depresie sau tulburări de anxietate, trăind sentimente acute de tristețe, însingurare, teamă și îngrijorare;
- să aibă aibă dificultăți de somn și alimentație (ex. pot dormi puțin și agitat; vor avea dificultăți de trezire dimineața, înainte de a pleca la școală; își vor pierde pofta de mâncare sau pot exprima nevoia de a «ronțăi» constant ceva, fără să le fie neapărat foame);
- să își piardă interesul pentru activități care odinioară le făceau mare plăcere (ex. joaca, citit, interacțiune cu cei din jur etc.);
- să aibă frecvent dificultăți de sănătate (ex. dureri de cap, stări febrile, greață, dureri de stomac);
- să înregistreze o scădere, aparent nejustificată, a rezultatelor școlare, însoțită de absenteism sau chiar refuzul de a merge la școală;

Semnale și efecte – Copiii cu rol de agresor

Copiii care au experiențe de a agresa sistematic alți colegi, au șanse ca în adolescență și la vârsta adultă:

- să consume alcool și alte substanțe cu risc crescut pentru sănătatea lor fizică și emoțională;
- să aibă comportamente delincvente, de vandalism, violență fizică extremă, furt, abandon școlar;
- să se implice prematur în relații sexuale cu risc;
- să devină adulți cu risc crescut de comportament ilegal, violență domestică și abilități minime de menținere a unui loc de muncă;

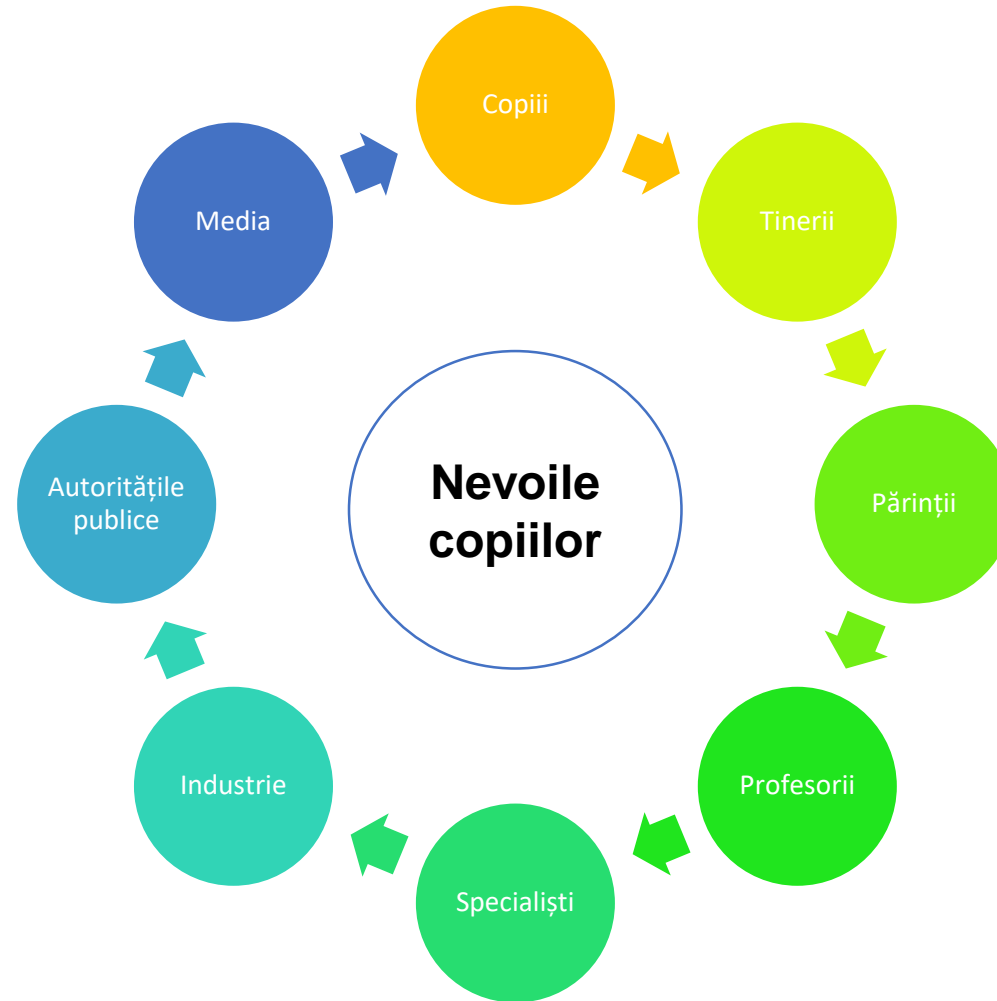

Semnale și efecte – Copiii cu rol de martor

Copiii martori ai bullying-ului, experiența de a fi zi de zi într-o școală care eșuează în a le satisface nevoile de confort și siguranță fizică și emoțională, le crește acestora probabilitatea de:

- a lipsi frecvent de la școală
- a trăi sentimente acute de anxietate, neliniște și îngrijorare
- a consuma alcool sau alte substanțe pentru a se simți mai bine sau a fi acceptați în «găștile puternice»
- a copia comportamente de bullying pentru a-și asigura «supraviețuirea» în școală și a se asigura astfel că nu vor deveni următoarele victime.

Împreună, în beneficiul copiilor

Protecția și participarea copiilor

Protecție

Participare

Reducerea controlului și
oferirea suportului la cererea
copilului

Facilitarea dezvoltării
competențelor și abilităților
necesare adaptate societății
actuale

Informarea adulților pentru a
crea un context sigur și coerent
pentru copii

Autonomie în construirea
procesului de aplicare

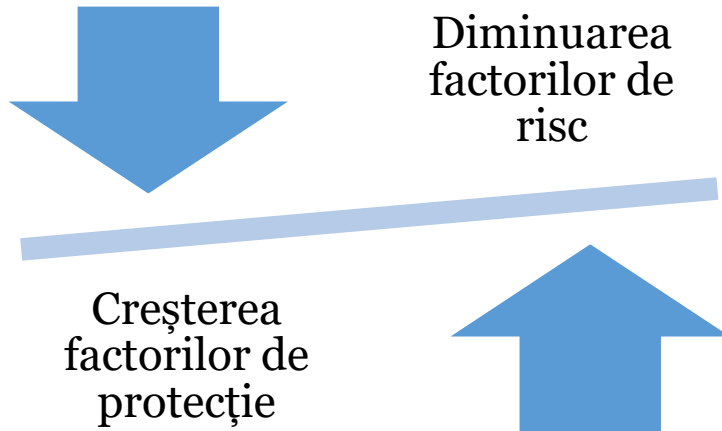
Generalizare și stimularea
opțiunilor creative

Reflecție și gândire critică

Experiențe de învățare

Programul Olweus de prevenire a bullyingului

Obiectiv general : Școala ca mediu sigur și pozitiv de învățare

Obiective

Reducerea problemelor de bullying existente între elevi

Prevenirea apariției de noi dificultăți

Dezvoltarea de relații pozitive între elevi

Componente de program

Nivel comunitar

Nivelul școlii

Nivelul clasei

Nivel individual

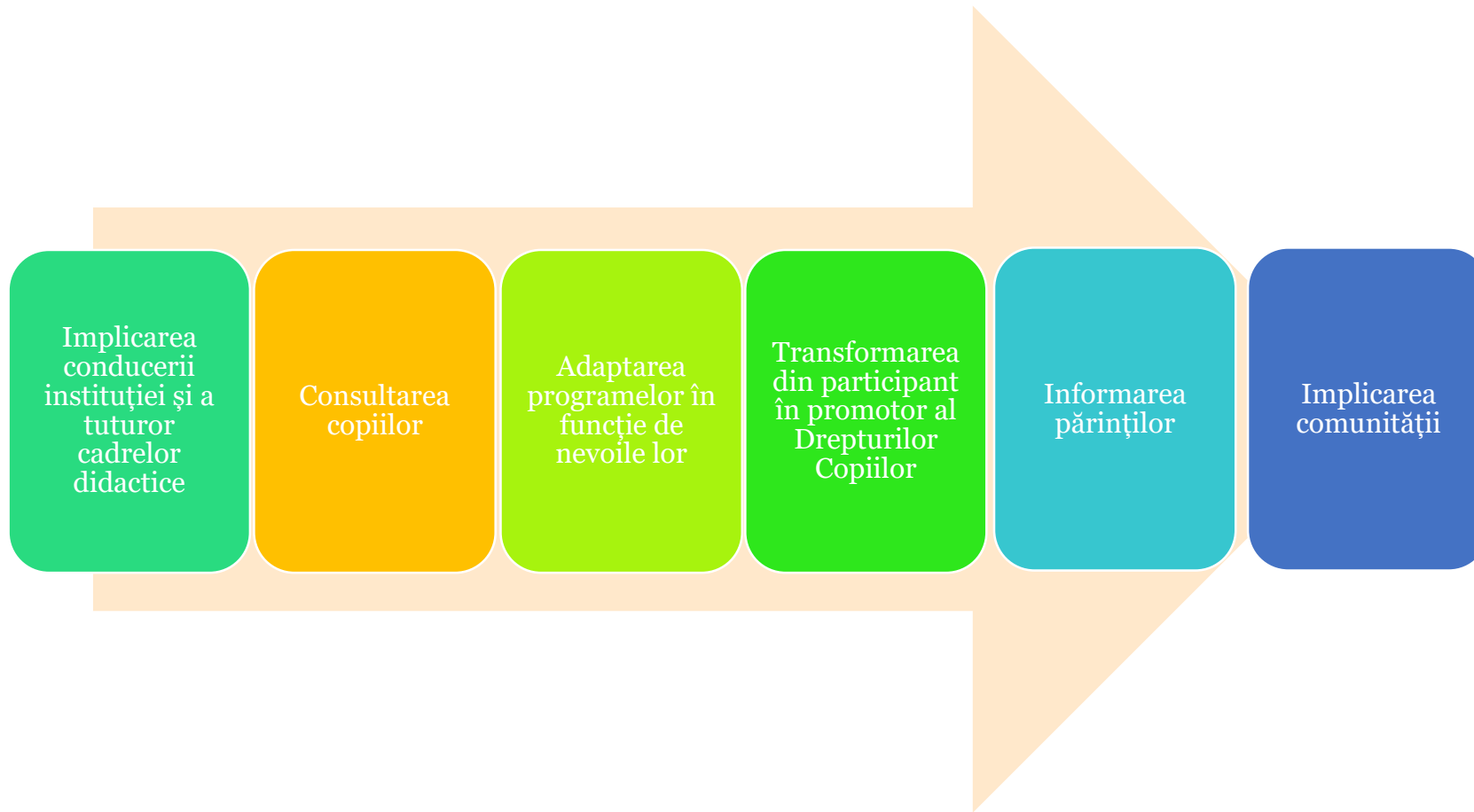
Rezultate Termen Lung

- Reducerea comportamentelor antisociale ale tinerilor

Rezultate Termen Scurt

- Climat școlar îmbunătățit
- Climatul clasei îmbunătățit
- Abilitățile și atitudinea copiilor îmbunătățite
- Conștientizarea comunității/Suportul comunitar îmbunătățit

O abordare relațională și sistemică

INIȚIATIVE ORA DE NET CYBERBULLYING

Dă BLOCK agresivității.
Și „glumele” dor. Stop Cyberbullying!
<https://oradenet.salvaticopiii.ro/block-agresivitatii>

O lume fără frică
<https://farafrica.ro/>

Sesiune susținută de
GEORGIANA ROȘCULEȚ

Coordonator programe educaționale
Psihoterapeut